

Kursplan

Fakulteten för konst och humaniora

Institutionen för svenska språket

1GN006 Svenska I - Språkutveckling, barnlitteratur och kommunikation för undervisning i förskoleklass och årskurs 1-3, 15 högskolepoäng

Swedish I - Language Development, Children's Literature and Communication for Teaching in Primary School, Years F-3, 15 credits

Huvudområde

Svenska språket

Ämnesgrupp

Svenska/Nordiska Språk

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1N

Fastställande

Fastställd 2011-05-02

Senast reviderad 2014-09-18 av Fakulteten för konst och humaniora. Litteraturlistan har reviderats och vissa redaktionella ändringar har gjorts.

Kursplanen gäller från och med höstterminen 2014

Förkunskaper

Grundläggande behörighet samt Engelska B, Matematik B, Naturkunskap A, Samhällskunskap A. (Områdesbehörighet 6b)

Eller: Matematik 2a/2b/2c, Naturkunskap 1b/1a1+1a2, Samhällskunskap 1b/1a1 + 1a2.

Mål

Förväntade studieresultat för kursen som helhet

Efter avslutad kurs ska de studerande kunna:

- diskutera och redogöra för hur undervisningen kan utformas så att läraren med utgångspunkt i forskning och styrdokument kan stödja och bedöma elever i deras språk- och läsutveckling.
- självständigt och tillsammans med andra planera och kritiskt diskutera undervisning i svenska för elever i förskoleklass och årskurs 1–3 med olika bakgrund och förutsättningar.

Delkurs 1. Barns språkutveckling, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs ska de studerande kunna:

- redovisa kunskaper om sambandet mellan språk- och kunskapsutveckling samt diskutera barns utveckling av språklig kompetens och textuell medvetenhet

- redogöra för teoretiska och didaktiska perspektiv på barns språkutveckling och redovisa hur dessa perspektiv utifrån en helhetssyn på svenskämnet kan komma till uttryck i undervisning i förskoleklass och i grundskolans årskurs 1–3,
- arbeta aktivt med språkliga strukturer och funktioner hos olika slags texter och genrer samt uppvisa utvecklad språk- och textkompetens och medvetenhet om den egna skrivförmågan.

Delkurs 2. Barnlitteratur och kommunikation, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs ska de studerande kunna:

- redogöra för teoretiska och didaktiska perspektiv på skönlitteratur, drama och film för barn och unga samt diskutera dessa konstarters betydelse som läromedel i svenska och i andra ämnen,
- använda drama och IKT för undervisningen och redogöra för olika metoder och arbetssätt som stimulerar barns lärande och språkutveckling,
- redogöra för olika sätt att arbeta med samtal i undervisningen,
- arbeta aktivt med textuella funktioner och genrer samt uppvisa kompetens och medvetenhet om den egna läsförmågan.

Innehåll

Delkurs 1. Barns språkutveckling, 7,5 hp

Delkursen introducerar teoretiska och didaktiska perspektiv på språk och litteracitet.

Dessa inkluderar processer som rör utveckling av talat och skrivet språk både för elever med svenska som förstaspråk och som andraspråk, oberoende av hur långt de kommit i sin språkutveckling. Språksociologiska frågor som rör individ, grupp och samhälle studeras utifrån genus, klass, flerspråkighet och identitetsutveckling.

Teorier, metoder och läromedel för den tidiga och fortsatta skriftspråkliga utvecklingen diskuteras och prövas kritiskt. I delkursen studeras analytiska redskap avsedda att stödja och bedöma elevers språkutveckling. Samspelets, samtalets och muntliga texters betydelse för skriftspråkutvecklingen betonas liksom IKT som medel för att utveckla en språk- och kunskapsstimulerande undervisning.

Svenska språkets strukturer och olika textgenrens funktioner och strukturer studeras och diskuteras. De studerande utvecklar i kursen sitt eget skrivande.

Delkurs 2. Barnlitteratur och kommunikation, 7,5 hp

I delkursen tillägnar sig de studerande sådana insikter och färdigheter att de på ett varierat och kreativt sätt kan arbeta med litterära texter och film i sin kommande verksamhet. Berättelser i olika medier och deras roll i dagens skola diskuteras utifrån litteraturdidaktisk forskning och grundskolans styrdokument.

De studerande får möta ett urval av skönlitteratur för barn. Även berättelser via andra medier studeras. Verken väljs så att de belyser skillnader mellan olika genrer och idéinnehåll. Relationen mellan text och bild samt den rörliga bildens betydelse studeras. Den pedagogiska potentialen i både de enskilda verken i texter och andra medier som sådana är en central del av studierna. Olika möjligheter att arbeta med berättelser i skolan genom högläsning, fritt berättande, dramatisering, boksamtal och skrivuppgifter om böcker och film studeras och prövas.

Vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig progression

I förhållande till tidigare genomförda kurser fortsätter studenten att utveckla sin kompetens att tillgodogöra sig aktuella och relevanta forskningsartiklar, att öka sin kommunikativa förmåga i tal och skrift och att använda IKT som pedagogiskt verktyg.

Professionsbas och professionell progression

För att stärka kopplingen till utbildningens praktik genomförs fältstudier. Dessa fältstudier anlägger ett åskådarperspektiv.

Vid undervisning som på schemat markerats som seminarium är det obligatorisk närvaro.

Undervisningsformer

Undervisningen ges i form av föreläsningar, fältstudier, gruppdiskussioner samt obligatoriska seminarier.

Examinationsformer

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

För betyget Godkänd ska de förväntade studieresultaten vara uppfyllda. För kursbetyget Väl godkänd ska minst 7,5 av kursens ingående högskolepoäng vara Väl godkända.

Kursen examineras genom muntliga och skriftliga prov och redovisningar av fältstudieuppgifter, där redovisning till vissa delar genomförs med stöd av IKT. Både individuella redovisningar och gruppredovisningar förekommer.

Omtentamen erbjuds inom sex veckor efter ordinarie tentamenstillfälle (inom ramen för ordinarie terminstid). För studerande som ej godkänts vid ordinarie tentamenstillfälle ges möjlighet till endast fyra ytterligare tillfällen.

Delkurs 1 examineras genom skriftlig hemtentamen, skriftliga inlämningsuppgifter och aktivt deltagande i seminarier.

Delkurs 2 examineras genom skriftlig hemtentamen.

Kursvärdering

Efter avslutad kurs genomförs en kursvärdering som sammanställs skriftligt och återkopplas till studenterna. Sammanställningen redovisas för aktuella institutionsorgan och för berört programråd, samt arkiveras av kursansvarig institution.

Övrigt

Eventuella merkostnader i samband med uppgifter eller dylikt bekostas av den enskilde studenten.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Kurslitteratur

Delkurs 1. Barns språkutveckling

Ämnesdidaktisk facklitteratur

Bergöö, Kerstin & Jönsson, Karin. 2012. *Glädjen i att förstå: språk- och textarbete med barn*. 1. uppl. Studentlitteratur. 150 s.

Bjar, Louise. & Liberg, Caroline. (red.). Senaste upplagan. *Barn utvecklar sitt språk*. Studentlitteratur. Ca 150 s. (urval).

Eriksson, Jessica, Grönvall, Camilla & Johansson, Annelie. 2013. *Grammatik i teori och lärande praktik: från förskoleklass till åk 3*. Columbus. 247 s.

Greppa språket: ämnesdidaktiska perspektiv på flerspråkighet. 2011. Skolverket. Tillgänglig på Internet: www.skolverket.se/publikationer?id=2573

Nya språket lyfter. Diagnosmaterial i svenska och svenska som andraspråk för grundskolans årskurs 1–5. Lärarhandledning. Senaste upplagan. Skolverket. 86 s.

Schmidt, Catarina. 2013. *Att bli en sån' som läser: barns menings- och identitetsskapande genom texter*. Örebro universitet. Tillgänglig på Internet: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:oru:diva-32042> (urval)

Wedin, Åsa. 2011. *Språkande i förskolan och grundskolans tidigare år*. 1. uppl. Studentlitteratur. (urval).

Westerlund, Monica. Senaste upplagan. *Barn i början. Språkutveckling i förskoleåldern*. Natur & Kultur. 192 s.

Ämnesteoretisk facklitteratur

Einarsson, Jan (2013). *Språket och språkarna*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur. ISBN 9789144076843 (urval)

Lindstedt, Inger. Senaste upplagan. *Textens hantverk. Om retorik och skrivande*. 2. [rev.] uppl. Lund: Studentlitteratur. ISBN 978-91-4408076-5

Referenslitteratur

Boström, Lena & Josefsson, Gunlög. 2006. *Vägar till grammatik*. 1. uppl. Studentlitteratur.

Melin, Lars. 2007. *Vett och etikett i språket*. 1. uppl. Norstedts akademiska förlag.

Ytterligare vetenskapliga texter tillkommer i överenskommelse med undervisande lärare.

Därtill tillkommer aktuella styrdokument för verksamhet i grundskolan. Se www.skolverket.se

Skönlitteratur läses enligt särskilda anvisningar.

Delkurs 2. Barnlitteratur och kommunikation

Ämnesdidaktisk facklitteratur

Chambers, Aidan. Senaste upplagan. *Böcker inom och omkring oss*. Huddinge: X Publishing. Ca 200 s. (urval).

Edwards, Agneta. Senaste upplagan. *Bilderbokens mångfald och möjligheter*. Natur & Kultur. 160 s.

Langer, Judith. Senaste upplagan. *Litterära föreställningsvärldar. Litteraturundervisning och litterär förståelse*. Daidalos. Ca 100 s. (urval).

Stensson, Britta. Senaste upplagan. *Mellan raderna. Strategier för en tolkande läsundervisning*. Daidalos. Ca 100 s. (urval).

Ämnesteoretisk facklitteratur

Ehriander, Helene & Nilson, Maria (red.). Senaste upplagan. *Starkast i världen! Att arbeta med Astrid Lindgrens författarskap i skolan*. BTJ Förlag. 279 s.

Kümmerling-Meibauer, Bettina & Surmatz, Astrid. Senaste upplagan. *Beyond Pippi Longstocking: Intermedial and International Approaches to Astrid Lindgren's Work*. Routledge. Ca 100 s. (urval).

Kåreland, Lena. Senaste upplagan. *Barnboken i samhället*. Studentlitteratur. Ca 150 s. (urval).

Ytterligare vetenskapliga texter tillkommer i överenskommelse med undervisande lärare.

Därtill tillkommer aktuella styrdokument för verksamhet i förskoleklass och grundskola. Se www.skolverket.se

Skönlitteratur läses enligt särskilda anvisningar. Ca 700 s.